

Tiskové zpravodajství Ústavu dějin umění Akademie věd ČR, v. v. i.

Husova 4, 110 00 Praha 1 – Staré Město

www.udu.cas.cz

Výstava: Slovanský klášter Karla IV. Zbožnost, umění, vzdělanost

6. 5. – 21. 11. 2016

Výstava "Slovanský klášter Karla IV. Zbožnost, umění, vzdělanost" v prostorách Emauzského kláštera představí tuto výjimečnou fundaci Karla IV. jako důležité duchovní centrum Nového města pražského a zároveň evropské centrum slovanské hlaholské kultury 14. století.

Klášter Na Slovanech (zvaný též Emauzy) založil Karel IV. na konci roku 1347 a pozval do něj z Chorvatska mnichy sloužící římskou (západní) liturgii v církevní slovanštině, psané hlaholským písmem. Právě tato liturgická praxe, jejímž jazykem byl oproti oficiálnímu latinskému jazyku římské církve jazyk slovanský, dokládá naprosto mimořádné postavení kláštera mezi fundacemi Karla IV.

Výstava situovaná přímo v objektu kláštera těží z provázanosti místa a jeho dějin. Expozice provede návštěvníka prostory kostela, ambitu a přilehlé tzv. císařské kaple, i kapitulní síně. V prostorách bývalé kapitulní síně, kde výstava začíná, je prezentován fragment hlaholského nápisu odkrytý v 50. letech minulého století (dnes je tento nápis nečitelný, bude zde jeho UV snímek a přepis). V někdejším skriptoriu je představen vývoj slovanského písemnictví kláštera a jeho dopad na české a chorvatské písemnictví. Tato zásadní kapitola slovanského kláštera nebyla nikdy takto uceleně veřejnosti prezentována. Jsou zde vystaveny faksimile hlaholských textů, mimo jiné i proslulého Remešského evangeliáře (jedná se o ručně kolorovanou faksimilii z konce 19. století) a druhý díl České bible hlaholské. Model areálu kláštera v jeho středověké podobě tvoří centrum této expozice, vznikl zcela nově právě pro tuto výstavu.

Navazující část výstavy je věnována unikátnímu cyklu nástěnných maleb v klášterním ambitu a v tzv. císařské kapli. Cyklus je veřejnosti takto podrobně vyložen na základě textů a překreseb vůbec poprvé. Malby vznikly na konci 60. a počátku 70. let 14. století a jsou přičítány dílně Mistra Lucemburského rodokmene, který dříve pracoval na Karlštejně. Cyklus, ač je dnes citelně poničen, nemá svým rozsahem a uceleným ikonografickým programem v Evropě obdobu. Jeho původní rozsah a náměty všech scén známe díky středověkému popisu, který byl nalezen v knihovně ve švédské Uppsale. Expozice nabízí novou rekonstrukci cyklu právě na jeho základě. Ve 33 obrazových polích se odvíjí biblické události od Svržení andělů až k Seslání Ducha svatého, přičemž ústřední (dnes zničené) scény Ježíšova umučení byly namalovány mimo ambit v tzv. císařské kapli. Námět i vznik cyklu zřejmě souvisel se svátkem Kopí a hřebů Páně, který byl v Čechách zaveden roku 1354 na přání Karla IV.

Dalším významným místem, kam návštěvníky výstava zavede, je klášterní chrám. Architektura prosvětlené trojlodní haly se stejně vysokými chóry znamená přelom v utváření nového harmonického chrámového prostoru a úsporného stylu, rozšířeného záhy i do okolních zemí. Je ojedinělá i v souboru novoměstských církevních institucí. Z původní výzdoby kostela se zachovala část znakové galerie na klenbě a sedile se znaky českého království a římské říše.

Výstavu připravili v rámci programu Strategie AV21 jako výstup svého bádání odborníci ze tří ústavů Akademie věd ČR (Ústav dějin umění, Slovanský ústav a Kabinet hudební historie z Etnologického ústavu).

Výstavu doplní cyklus přednášek a koncertů. Od 5. do 6. října se uskuteční v prostorách kláštera vědecká konference „Karel IV. a Emauzy. Liturgie-text-obraz“, která bude zaměřena jak na klášter a jeho kulturu, tak zejména na literární památky doby Karla IV.

Záštitu nad výstavou převzali:

Mgr. Jana Černochová, starostka městské části Praha 2

P. Edmund Wagenhofer, OSB, opat praeses Slovanské Benediktinské kongregace sv. Vojtěcha

prof. Ing. Jiří Drahoš, DrSc., dr.h.c., předseda Akademie věd České republiky

UNESCO

Pořadatel: Benediktinské opatství Panny Marie a sv. Jeronýma v Emauzích a Akademie věd České republiky - Ústav dějin umění, Slovanský ústav, Kabinet hudební vědy Etnologického ústavu

Koncepce výstavy: Klára Benešová, Václav Čermák, Kateřina Kubínová

Autoři textů: Klára Benešová, Václav Čermák, Kateřina Kubínová, Lukáš Matoušek, Tomáš Slavický

Výstavu financovalo: Ministerstvo kultury ČR a Akademie věd České republiky – Strategie AV21

Emauzský klášter, Vyšehradská 49/320, Praha 2 - Nové Město

5.5. – 21.11. 2016

Denně kromě neděle od 11.00 do 17.30

Vstupné: plné - 80 Kč, snížené - 50 Kč, rodinné 150 Kč, zdarma děti do 6 let, pedagogové doprovázející školní výpravy, průvodci organizovaných skupin, držitelé průkazu ZTP

Tiskové zpravodajství ze dne 18. dubna 2016. Kontakt pro novináře: Lucie Svátková, tel. 221 183 501, e-mail: svatkova@udu.cas.cz
